2025/2251

11.11.2025 г.

РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2025/2251 НА КОМИСИЯТА

от 10 ноември 2025 година

относно мерките с оглед на изчерпателността за целите на Регламент (ЕС) 2019/516 на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирането на брутния национален доход по пазарни цени и за отмяна на Решение 94/168/ЕО, Евратом на Комисията

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/516 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. относно хармонизирането на брутния национален доход по пазарни цени и за отмяна на Директива 89/130/ЕИО, Евратом на Съвета и Регламент (ЕО, Евратом) № 1287/2003 на Съвета (Регламент за БНД) ([1]), и по-специално член 5, параграф 3 от него,

като има предвид, че:

(1) Мерките с оглед на изчерпателността са един от въпросите, изброени в Делегиран регламент (ЕС) 2020/2147 на Комисията ([2]).

(2) От влизането в сила на Решение 94/168/ЕО, Евратом ([3]) са направени значителни подобрения по отношение на хармонизирането и качеството на мерките с оглед на изчерпателността, които се прилагат от държавите членки. Въпреки тези подобрения, за да бъдат данните за брутния национален доход (БНД) надеждни, изчерпателни и съпоставими, мерките с оглед на изчерпателността следва да бъдат допълнително хармонизирани, като се вземат предвид резултатите от проверката в тази област. По-специално проверката на БНД показва нужда от допълнително хармонизиране на мерките, свързани със: i) съпоставянето на данните за заетостта според демографски източници с данните за заетостта, които се използват за оценките на брутния вътрешен продукт по пазарни цени (БВП); ii) статистическите корекции, отнасящи се до доходите в натура и бакшишите или паричните подаръци; iii) използването на информация от данъчните ревизии за подобряване на изчерпателността на оценките на БВП; и iv) статистическите корекции, отнасящи се до незаконни стопански дейности.

(3) Демографските източници (като наблюдение на работната сила, преброяване на населението) представляват ефективен метод за потвърждаване на данните за заетостта, използвани за оценките на БВП (във връзка с оценките на БВП по производствения метод и по метода на доходите), или за извършване на корекции на БВП с оглед на ненаблюдаваните производство и доходи. Наблюдението на работната сила се провежда последователно във всички държави членки в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) и с Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2240 на Комисията ([5]). Източниците на бизнес статистиката като структурната бизнес статистика и статистическите бизнес регистри, които се използват за образуването на БВП във всички държави членки, са в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета ([6]) („Регламента за ЕБС“) и с Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1197 на Комисията ([7]).

([1]) ОВ L 91, 29.3.2019 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/516/oj.

([2]) Делегиран регламент (ЕС) 2020/2147 на Комисията от 8 октомври 2020 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2019/516 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на списъка на въпросите, които да бъдат разглеждани при всеки проверовъчен цикъл (ОВ L 428, 18.12.2020 г., стр. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/2147/oj).

([3]) Решение 94/168/ЕО, Евратом на Комисията от 22 февруари 1994 г. относно мерките, които трябва да бъдат взети за прилагането на Директива 89/130/ЕИО, Евратом на Съвета относно хармонизирането на образуването на брутния национален продукт по пазарни цени (ОВ L 77, 19.3.1994 г., стр. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1994/168/oj).

([4]) Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета от 10 октомври 2019 г. за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, основана на индивидуални данни, събрани чрез извадки, за изменение на регламенти (ЕО) № 808/2004, (ЕО) № 452/2008 и (ЕО) № 1338/2008 на Европейския парламент и на Съвета, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 577/98 на Съвета (ОВ L 261I, 14.10.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1700/oj).

([5]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2240 на Комисията от 16 декември 2019 г. за определяне на техническите елементи на масива от данни, установяване на техническите формати за предаване на информация и определяне на подробните изисквания и съдържанието на докладите за качеството във връзка с организацията на извадково изследване в област „Работна сила“ в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 336, 30.12.2019 г., стр. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/2240/oj).

([6]) Регламент (ЕС) 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. за европейската бизнес статистика и за отмяна на 10 правни акта в областта на бизнес статистиката (ОВ L 327, 17.12.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/2152/oj).

([7]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1197 на Комисията от 30 юли 2020 г. за установяване на технически спецификации и правила по силата на Регламент (ЕС) 2019/2152 на Европейския парламент и на Съвета за европейската бизнес статистика и за отмяна на 10 правни акта в областта на бизнес статистиката (ОВ L 271, 18.8.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1197/oj).

(4) Доходите в натура и бакшишите или паричните подаръци представляват явления, които се наблюдават във всички държави членки, и за да бъдат взети предвид, може да се наложат корекции в оценките на БВП.

(5) Данъкът върху доходите на физическите лица, корпоративният данък и данъкът върху добавената стойност, заедно със съответните механизми за данъчна ревизия, съществуват във всички държави членки. Данните от данъчните ревизии може да се използват за извършването на корекции за неправилно докладвано производство и доходи.

(6) След влизането на сила на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([8]) („ЕСС 2010“) всички държави членки извършиха корекции на БВП, когато е целесъобразно, за да се вземат предвид незаконните икономически дейности, които попадат в границата на производството.

(7) Поради това статистическата и административната инфраструктура, която позволява допълнителното хармонизиране на тези мерки с оглед на изчерпателността, вече съществува във всички държави членки.

(8) Агрегатите на БНД и техните компоненти следва да са съобразени със съответните определения и счетоводни правила от ЕСС 2010.

(9) Поради това, за да бъдат допълнително хармонизирани мерките с оглед на изчерпателността, определените в Решение 94/168/ЕО, Евратом мерки следва да бъдат заменени и съответно Решение 94/168/ЕО, Евратом следва да бъде отменено.

(10) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета на Европейската статистическа система,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА 1

Цел и обхват

Член 1

Целта на настоящия регламент е да се подобри изчерпателността на БВП като основен компонент на БНД на държавите членки по отношение на икономическата дейност, която попада в границата на производството в ЕСС 2010. Това включва икономическа дейност, която сама по себе си е законна, но не се извършва в съответствие с данъчните разпоредби и разпоредбите за социално осигуряване, както и икономическа дейност, която е незаконна според националното законодателство, при условие че всички участващи единици извършват дейността по взаимно съгласие, както е посочено в точка 1.79 от ЕСС 2010.

Член 2

Освен мерките, предвидени в глави 4—7 от настоящия регламент, държавите членки може да предприемат допълнителни мерки, специфични за съответната държава, за преодоляването на своите пропуски по отношение на изчерпателността.

ГЛАВА 2

Изчерпателност

Член 3

1. Оценките на БНД и БВП са „изчерпателни“, когато обхващат:

а) производството, първичните доходи и разходите за крайно потребление, които са пряко наблюдавани в статистическите изследвания или административните досиета; и

([8]) Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ОВ L 174, 26.6.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/oj).

б) производството, първичните доходи и разходите за крайно потребление, които не са пряко наблюдавани и са свързани с едно или повече от следните явления:

i) липса на икономически активни единици в статистическите досиета;

ii) отклонение от плащането на данъци и/или вноски за социално осигуряване;

iii) освобождаване от задължението за предоставяне на информация на данъчните и социалноосигурителните органи;

iv) статистически недостатъци в данните.

2. Липсата на икономически активни единици в статистическите досиета по параграф 1, буква б), подточка i) води до липса на запис в статистическите досиета за икономически активните единици, регистрирани към данъчните или социалноосигурителните органи, и за икономически активните единици, които умишлено не са се регистрирали, за да избегнат данъчни и социалноосигурителни задължения или защото участват в незаконни дейности.

3. В резултат на отклонението от плащането на данъци и/или вноски за социално осигуряване, посочено в параграф 1, буква б), подточка ii), на данъчните или социалноосигурителните органи се предават данни, които съдържат пропуски или са фалшифицирани.

4. Освобождаването от задължението за представяне на информация на данъчните или социалноосигурителните органи, посочено в параграф 1, буква б), подточка iii), е свързано с едно или повече от следните:

а) съществуването на минимални прагове за задължителна регистрация на определени дейности или трансакции;

б) освобождаването на конкретни групи лица или предприятия;

в) подаването на частични декларации, които не нарушават разпоредбите, уреждащи данъчните и социалноосигурителните системи.

5. Статистическите недостатъци в данните, които оказват влияние върху изчерпателността, посочени в параграф 1, буква б), подточка iv), са свързани с една или повече от следните слабости:

а) данните са непълни, не са събрани или не могат да бъдат пряко събрани;

б) данните са неправилно третирани, обработени или съставени от статистищите.

6. Изчерпателността се определя като състоянието, при което оценката на БВП (следователно и БНД) е изчерпателна.

7. Неизчерпателността се определя като състоянието, при което оценката на БВП (следователно и БНД) не е изчерпателна, тъй като не са направени подходящи корекции с оглед на изчерпателността.

ГЛАВА 3

Описание на изчисленията и корекциите, осигуряващи изчерпателността на оценките на БНД

Член 4

Държавите членки са длъжни да предоставят опис на източниците и методите, използвани за изготвянето на агрегатите за БНД и техните компоненти, в съответствие с ЕСС 2010 („опис на БНД“, както е посочено от Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1546 на Комисията) ([9]). В съответния си опис на БНД държавите членки представят откритите пропуски по отношение на изчерпателността и методите, използвани за осигуряване на изчерпателността на своите оценки на БВП, и посочват стойността на направените корекции. Това представяне включва следните елементи:

а) установяване на типовете неизчерпателност, за които са необходими корекции поради липса, отклонение от плащане или освобождаване или поради статистически недостатъци в данните;

([9]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1546 на Комисията от 23 октомври 2020 г. за установяване на структурата и подробните правила за описанието на използваните източници и методи за изготвянето на агрегатите на брутния национален доход и на техните компоненти в съответствие с Европейската система от сметки (ЕСС 2010) (ОВ L 354, 26.10.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1546/oj).

б) установяване на индивидуалните елементи на неизчерпателност в рамките на всеки тип неизчерпателност, посочен в буква а);

в) представяне на начина, по който установените типове и елементи на неизчерпателност са свързани с прилаганите методи за осигуряване на изчерпателност, и представяне на преглед на корекциите, направени с оглед на различните типове и елементи на неизчерпателност;

г) представяне на приложените методи с оглед на изчерпателността за преодоляване на установените типове и елементи на неизчерпателност.

Член 5

1. Типовете неизчерпателност, посочени в член 4, буква а), са изброените в приложение I към настоящия регламент. Тези типове съответстват на ситуацията, в която изходните данни са получени чрез статистически изследвания или събиране на информация за производители по административен ред. Следователно тези типове се прилагат преди всичко при анализа на изчерпателността в контекста на производствения метод за образуване на БВП. Те могат също така да бъдат приложени при анализа чрез метода на доходите и метода на крайното използване за образуване на БВП, при условие че изходните данни също са получени чрез статистически изследвания или събиране на информация за производители по административен ред.

2. Индивидуалните елементи на неизчерпателност в рамките на всеки тип неизчерпателност, посочен в член 4, буква б), може да са (но не се ограничават до) примерите, описани в приложение I към настоящия регламент.

3. За целите на свързването на установените типове и елементи на неизчерпателност с методите, използвани за осигуряване на изчерпателност, и представянето на преглед на корекциите, направени за различните типове и елементи на неизчерпателност, посочени в член 4, буква в), се използват обзорните таблици, чието съдържание е определено в приложение II към настоящия регламент. Това се прави преди всичко за компонентите на производствения метод за образуването на БВП и, при условие че изходните данни са получени чрез статистически изследвания или събиране на информация за производители по административен ред, за съответните компоненти на метода на крайното използване и метода на доходите за образуването на БВП.

ГЛАВА 4

Съпоставяне на данните за заетостта според демографски източници с данните за заетостта, които се използват за оценките на БВП

Член 6

Държавите членки съпоставят данните за заетостта според демографските източници с данните за заетостта, които се използват за оценките на БВП (търсене на труд). Резултатите от това съпоставяне се използват за извършването на корекции специално с оглед на изчерпателността по отношение на ненаблюдаваните производство и доходи или за потвърждение на оценките на БВП. Съпоставянето се извършва поне веднъж на всеки пет години, като се започне с проверовъчен цикъл на БНД 2025—2029 г.

Член 7

1. Демографските източници за предлагането на труд, посочени в член 6, са наблюдението на работната сила или преброяването на населението (включително използваните за целта административни данни).

2. Данните за търсенето на труд, посочени в член 6, се получават от източниците на бизнес статистиката, използвани за образуването на БВП, които включват структурната бизнес статистика, статистическия бизнес регистър, други източници, свързани с бизнеса, административни данни или комбинации от тях.

3. Когато резултатите от посоченото в член 6 съпоставяне се използват за потвърждение на оценките на БВП, данните за заетостта, използвани за оценките на БВП, са окончателните оценки на заетостта в националните сметки.

Член 8

Определението на понятието за заетост, което трябва да се прилага, се съдържа в точки 11.11—11.19 от ЕСС 2010 (съответстващо на заетото местно население). Тъй като демографските източници използват различно понятие за заетост (заетост на национално равнище), държавите членки предприемат мерки, за да го приведат в съответствие с определението от ЕСС 2010 за целите на посоченото в член 6 съпоставяне. Тези мерки включват най-малко следните аспекти:

а) включване на чуждестранни лица, които работят за местни единици, като чуждестранни работници мигранти, чуждестранни пограничари работници и сезонни работници;

б) изключване на местни лица, наети от чуждестранни производители, като местни пограничари работници и сезонни работници;

в) включване на местни работници, които живеят постоянно в институция; те могат да живеят и работят в общински институции (например затвори или заведения за дългосрочни грижи), колективни домакинства (например религиозни институции) и настаняване за въоръжените сили;

г) включване на лица, които произвеждат за собствена употреба (напр. земеделски дейности).

Член 9

За целите на съпоставянето, посочено в член 6, държавите членки прилагат мерки за:

а) определяне на обхвата на икономическите дейности, които да се вземат предвид за целите на съпоставянето, като се използва статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност („NACE“), установена в Регламент (ЕС) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета ([10]), и хармонизиране на кодирането по NACE на данните за заетостта в източниците за предлагането и търсенето на труд;

б) изчисляване на данните за заетостта като „отработени часове“ (съгласно определението в точка 11.27 от ЕСС 2010) или „еквивалент на пълно работно време“ (съгласно определението в точка 11.32 от ЕСС 2010);

в) определяне на подходящите съотношения на брутната добавена стойност или на продукцията за единица труд, които да се приложат към установените пропуски по отношение на труда (разликата между данните за заетостта според демографските източници, хармонизирани в съответствие с член 8, и данните за заетостта, които се използват за оценките на БВП), ако в резултат от съпоставянето са извършени корекции специално с оглед на изчерпателността по отношение на ненаблюдаваното производство (към брутната добавена стойност и нейните компоненти).

Член 10

В описа на БНД държавите членки представят извършеното съпоставяне по член 6. Това започва с описа на БНД след проверовъчния цикъл на БНД за периода 2025—2029 г. Ако съпоставянето наложи корекции специално с оглед на изчерпателността, държавите членки посочват стойността на направените корекции. Ако вследствие на съпоставянето не са извършени корекции специално с оглед на изчерпателността, държавите членки предоставят обосновка в описа на БНД заедно с информация за това как резултатите от съпоставянето са използвани за потвърждаване на оценките на БВП.

ГЛАВА 5

Статистически корекции, отнасящи се до доходите в натура и бакшишите или паричните подаръци

Член 11

Държавите членки правят преглед на различните видове доходи в натура и видовете дейности, при които бакшишите се срещат най-често, с цел извършване, когато е целесъобразно, на корекции на БВП с оглед на изчерпателността. Държавите членки правят преглед и на методите за извършване на тези корекции, за да гарантират тяхната надеждност. Тези прегледи се правят поне веднъж на всеки пет години, като се започне с проверовъчен цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

([10]) Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1893/oj).

Член 12

Прегледите на различните видове доходи в натура, посочени в член 11, включват следните елементи:

а) услугите, свързани с превозни средства или други дълготрайни стоки за лично ползване от наетите лица;

б) храната и напитките, включително консумираните по време на служебни пътувания;

в) ценовите намаления, предоставени в безплатни или субсидирани столове за хранене или чрез купони за обяд;

г) транспорта до и от работа;

д) стоките и услугите, произведени като крайни продукти от собственото производство на работодателя, например храна и напитки;

е) безплатното настаняване/жилищните надбавки;

ж) предоставянето на заеми на наетите лица при по-ниски лихвени проценти;

з) всички други видове доходи в натура, които се смятат за количествено значими.

Член 13

Прегледът на дейностите, при които бакшишите се срещат най-често, посочени в член 11, включва следното:

а) таксита;

б) ресторанти;

в) хотели;

г) фризьори;

д) всички други дейности, при които бакшишите се смятат за количествено значими.

Член 14

Държавите членки съпоставят своите оценки на доходите в натура с резултатите от извършваните на всеки четири години изследвания на разходите за труд в ЕС, тъй като изследванията включват също така информация за доходите в натура. Това съпоставяне се прави всеки път при оповестяване на резултатите от изследванията на разходите за труд в ЕС.

Член 15

1. В описа на БНД държавите членки включват кратко представяне на данъчните правила, приложими по отношение на доходите в натура и бакшишите или паричните подаръци. В описа на БНД се включва така също обяснение на начина, по който тези правила са взети надлежно предвид при оценката на БВП (напр. като се отчита тяхното въздействие върху изходните данни и следователно потенциалната нужда от корекции). Това започва с опис на БНД след проверовъчния цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

2. Ако се правят корекции за конкретни позиции, се описват източниците на данни и методът на изчисляване и се посочва стойността на корекцията.

3. В описа на БНД държавите членки описват също така резултатите от прегледите, посочени в член 11, и резултатите от съпоставянето, посочено в член 14, и предоставят обосновка и описание на свързаните с тях промени, когато е целесъобразно. Това започва с описа на БНД след проверовъчния цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

ГЛАВА 6

Проучване на използването на информация от данъчните ревизии за подобряване на изчерпателността на оценките на БВП

Член 16

Държавите членки анализират осъществимостта на използването на данъчните ревизии за подобряване на изчерпателността на оценките на БВП. Този анализ се извършва поне веднъж на всеки пет години, като се започне с проверовъчен цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

Член 17

1. В описа на БНД държавите членки представят резултатите от анализа, посочен в член 16, като се започне с проверовъчен цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

2. Представянето завършва със заключение за това дали информацията от данъчните ревизии може да се използва за извършване на корекции за неправилно докладвано производство и доходи (във връзка с количествата) или за определяне на моделите на неправилното докладване (във връзка с качеството).

3. Ако въз основа на данъчните ревизии бъдат извършени корекции с оглед на изчерпателността (количествена употреба), в представянето се обяснява начинът на адаптиране на информацията, получена от данъчните ревизии, с оглед използването ѝ за тази цел, и се посочва стойността на корекциите.

4. Ако данъчните ревизии са използвани във връзка с качеството, в представянето се обяснява начинът, по който установените модели на неправилно докладване се прилагат към корекциите с оглед на изчерпателността, получени чрез други методи с оглед на изчерпателността. Ако в дейностите с оглед на изчерпателността не се използват данъчни ревизии, в представянето трябва да бъдат обяснени причините за това.

ГЛАВА 7

Статистически корекции, отнасящи се до незаконни икономически дейности

Член 18

Държавите членки правят преглед на видовете незаконни икономически дейности, които попадат в границата на производството в ЕСС 2010 с цел извършване, когато е целесъобразно, на корекции на БВП с оглед на изчерпателността, и преглед на методите, използвани за тези корекции, за да се гарантира тяхната надеждност. Тези прегледи се правят поне веднъж на всеки пет години, като се започне с проверовъчен цикъл на БНД за периода 2025—2029 г.

Член 19

Прегледът на видовете незаконни дейности, посочени в член 18, включва следните дейности:

а) проституция (ако е незаконна според националното законодателство);

б) производство и търговия с наркотици (ако са незаконни според националното законодателство);

в) контрабанда на алкохол и тютюневи изделия;

г) всички други видове незаконни икономически дейности, които се смятат за количествено значими.

Член 20

В описа на БНД държавите членки представят резултатите от анализа, посочен в член 18, като се започне с описа на БНД след проверовъчен цикъл на БНД за периода 2025—2029 г. Описът на БНД съдържа обосновка и представяне на съответните изменения, когато е целесъобразно. Ако се правят корекции за конкретни незаконни дейности, се описват източниците на данни и методът на изчисляване и се посочва стойността на корекцията.

Член 21

1. Решение 94/168/ЕО, Евратом се отменя.

2. Позоваванията на отменения решение се считат за позовавания на настоящия регламент.

Член 22

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 10 ноември 2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Типове неизчерпателност, посочени в член 5

Разделянето на всички производствени дейности според техния потенциал за неизчерпателност трябва да се базира на стандартен набор от типове неизчерпателност. Тези типове са обозначени като N1—N7. В таблицата по-долу е представено описанието на всеки тип неизчерпателност (N1—N7) и са дадени примери за специфичните елементи на неизчерпателност в рамките на тези типове.

Наименование	Тип	Описание на типовете неизчерпателност и техните елементи
N1	**Производителят е трябвало да се регистрира (нерегистриран производител)**	— Производителят не се регистрира, за да избегне данъчни и социалноосигурителни задължения. Често това са малки производители с обороти, превишаващи праговете, над които трябва да регистрират своите доходи. — Производителите, които не се регистрират, защото осъществяват незаконна дейност, попадат в тип N2, а не в тип N1. — N1 не включва всички „сиви“ дейности — някои от тях попадат в тип N6.
N2	**Производителят извършва незаконни икономически дейности и не се регистрира**	— N2 включва дейности на незаконни производители, които не се регистрират изобщо. — N2 не включва незаконни дейности, извършвани от регистрирани юридически лица или от предприемачи, които докладват (или докладват неправилно) своите дейности по кодове за законни дейности.
N3	**Производителят не е длъжен да се регистрира**	— Производителят не е длъжен да се регистрира, тъй като не предлага продукция на пазара. Обикновено това са непазарни битови производители, занимаващи се с: i) производство на стоки за собствено потребление или за формиране на собствен основен капитал; и ii) строителство и ремонт на жилища. — Производителят предлага продукция на пазара, но тя е под равнището, на което производителят се очаква да се регистрира като предприемач.
N4	**Регистрирано юридическо лице не е включено в статистиката**	— Дадено юридическо лице може да не бъде включено в статистиката поради различни причини. Например: i) търговският регистър не е актуален или процедурите за актуализация не са подходящи; ii) данните за класификация (дейност, големина или географски кодове) са неправилни; или iii) юридическото лице не е включено в рамките на статистическото изследване, тъй като големината му е под определен праг.
N5	**Регистриран предприемач не е включен в статистиката**	— Даден регистриран предприемач може да не бъде включен в статистиката поради много причини. Например административният източник със списъци на регистрираните предприемачи е възможно невинаги да изпраща до статистическата служба пълни или актуални списъци. — Дори ако има постоянен поток от точна и изчерпателна информация от административния източник към статистическата служба, регистрираният предприемач може да не бъде включен в търговския регистър поради няколко причини (вж. дадените под N4).
N6	**Производител неправилно докладва данни**	— Неправилното докладване обикновено означава, че продукцията не се отчита в достатъчна степен и/или междинното потребление се отчита в твърде висока степен, за да се отклони плащане на данъка върху доходите, данъка върху добавената стойност или социалноосигурителните вноски (или размерът им да се намали). — Неправилното докладване често включва: i) водене на два набора от регистри; ii) плащания на заплати в плик, които се отчитат като междинно потребление; iii) плащания в брой без разписки; и iv) измама с ДДС.

Наименование	Тип	Описание на типовете неизчерпателност и техните елементи
N7	**В данните може да има статистически недостатъци**	— N7 се подразделя на: i) N7a — данните са непълни, не са събрани или не могат да бъдат пряко събрани; и ii) N7b — данните са неправилно третирани, обработени или съставени от статистиците. Това разграничение е полезно с оглед на по-доброто разбиране на широкия спектър от възможни статистически недостатъци. На практика обаче N7a и N7b не могат винаги да бъдат лесно разграничени. — Статистически недостатъци: следният списък не е пълен, но тези теми следва да бъдат разгледани с оглед установяването на неизчерпателност: — третиране в случай на липса на отговор на статистически изследвания; — производство за собствена крайна употреба от пазарни производители; — бакшиши; — работна заплата в натура; — вторични дейности. — Очевидно не всички статистически недостатъци водят до занижени стойности на БВП. Акцентът в настоящото е да бъдат посочени областите, които е възможно да доведат до неизчерпателност в националните сметки.

Типове N1—N7 се отнасят до ситуацията, в която изходните данни са получени чрез статистически изследвания или събиране на информация за производители по административен ред. Поради това те са приложими най-вече в анализа на изчерпателността в контекста на образуването на БВП по производствения метод. Тези типове могат също така да бъдат приложени при анализа според метода на доходите и метода на крайното използване, но това е по-лесно, ако данните са получени от статистически изследвания или събиране на информация за производители по административен ред.

За да се гарантира отличителността и разделянето на типовете неизчерпателност, логиката в основата на тяхното формулиране предвижда разделяне на производствените дейности според техния потенциал да останат ненаблюдавани. Това се постига чрез изследване на характеристики на производителите, които лесно могат да бъдат наблюдавани, като всяка характеристика е разделена на взаимоизключващи се, изчерпателни набори от категории. Характеристиките трябва да бъдат изготвени въз основа на следните въпроси:

а) регистриран ли е производителят към административните органи или не?

б) включен ли е производителят в статистическия бизнес регистър или не?

в) кой е основният източник на данните: статистическо изследване на производителите, събиране на информация по административен ред или друг източник?

г) юридическо лице, предприемач или непазарен битов производител е производителят?

д) отговаря ли производителят на статистически изследвания или не?

е) производителят докладва ли правилните данни или докладва неправилно?

ж) събрани ли са всички необходими данни за националните сметки или не?

Заедно тези характеристики са в основата на описанието на типове N1—N7 и предоставят подробна разбивка на потенциалната неизчерпателност. По-долу е описан начинът, по който са формулирани типове N1—N7, както и взаимовръзките между тях.

Трябва първо да се вземе предвид дали производителят може да е предмет на статистическо изследване или събиране на информация по административен ред. Даден производител може да не е предмет на статистическо изследване или събиране по административен ред, тъй като:

а) умишлено не се регистрира, защото се занимава със „сиви“ (N1) или незаконни (N2) дейности;

б) не се налага да се регистрира (непазарни битови производители) (N3);

в) е юридическо лице, но не е бил предмет на статистическо изследване (N4);

г) е регистриран предприемач, но не е бил предмет на статистическо изследване (N5).

Ако производителят е предмет на статистическо изследване, събраните данни може да не са изчерпателни, тъй като:

а) производителят умишлено докладва неправилно (N6);

б) необходимите данни не са събрани или обработени правилно (статистически недостатък) (N7).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Образци на обзорните таблици, посочени в член 5

Типове и елементи на неизчерпателност според приложения метод с оглед на изчерпателността — общ преглед на корекциите на продукцията, извършени с оглед на изчерпателността (трябва да се използва аналогичен образец за междинното потребление и брутната добавена стойност и, при условие че изходните данни са получени чрез статистически изследвания или събиране на информация за производителите по административен ред, за съответните компоненти на метода на крайното използване и метода на доходите за образуването на БВП)

Типове и елементи на неизчерпателност	Методи с оглед на изчерпателността								Общо
	Метод 1	Метод 2	Метод 3	Метод 4	Метод 5	Метод 6	Метод 7	Метод 8	
N1									
— Елемент 1									
— Елемент 2									
— ...									
N2									
— Елемент 1									
— ...									
N3									
— Елемент 1									
— ...									
N4									
— Елемент 1									
— ...									
N5									
— Елемент 1									
— ...									
N6									
— Елемент 1									
— ...									
N7									
— Елемент 1									
— ...									
Общо									
%									**100 %**